قواعد درس دوم: رمزگشایی از معماری کلمات

آموزش گام‌به‌گام وزن و حروف اصلی (عربی پایه نهم)

طراحی و تدریس: محمد نانکلی
دبیر عربی شهرستان تویسرکان

برای آموزش‌های بیشتر بپیوندید:
کانال زنگ عربی در ایتا: https://eitaa.com/arabi_c

Gemini Notebook

نقشه راه: ۴ گام تا تسلط بر کلمات

گام اول: کشف ریشه
(پیدا کردن ۳ حرف اصلی کلمه)

گام دوم: جداسازی
(شناسایی حروف زائد و مهمان)

گام سوم: قالب‌گیری
(ساختن وزن کلمه با «ف ع ل»)

گام چهارم: رمزگشایی
(استفاده از وزن برای کشف معنی)

محمد نانکلی - دبیر عربی شهرستان تویسرکان | کانال آموزشی زنگ عربی: https://eitaa.com/arabi_c

Gemini Notebook

گام اول: کشف هسته مرکزی کلمات

Lab Note

بیشتر کلمات عربی دارای ۳ حرف اصلی هستند. به این ۳ حرف، حروف اصلی یا ریشه کلمه گفته می‌شود.

کلماتی که از یک ریشه ساخته می‌شوند را کلمات هم‌خانواده می‌نامند. این کلمات مانند اعضای یک خانواده، دی‌ان‌ای (DNA) مشترکی دارند!

Gemini Notebook

درخت خانواده کلمات (هم‌خانواده‌ها)

این ۳ حرف اصلی در تمام کلمات هم‌خانواده به ترتیب تکرار می‌شوند.

Gemini Notebook

هشدار آزمایشگاه! تله‌ی ترتیب حروف

چرا «عالِم» و «عامِل» هم‌خانواده نیستند؟ (با اینکه حروف مشابهی دارند!)

ریشه: ع - ل - م (ترتیب ۱-۲-۳)

ریشه: ع - م - ل (ترتیب ۱-۳-۲)

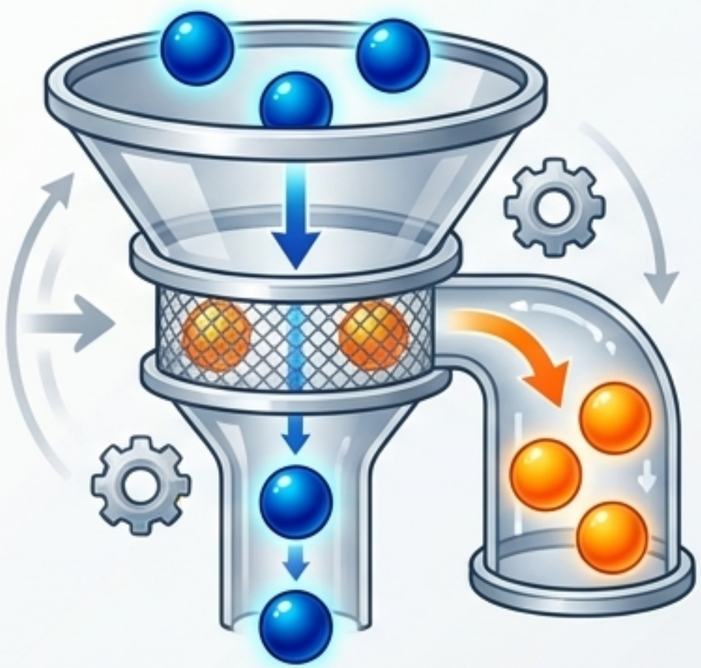

ترتیب ۳ حرف اصلی بسیار مهم است! به همین دلیل این دو گروه هیچ ارتباطی با هم ندارند.

محمد نانکلی - دبیر عربی شهرستان تویسرکان | کانال آموزشی زنگ عربی: https://eitaa.com/arabi_c

Gemini Notebook

گام دوم: شناسایی مهمان‌های ناخوانده (حروف زائد)

به حروفی که در کلمه وجود دارند
اما جزء ۳ حرف اصلی(ریشه)نیستند،
حروف زائد می‌گویند.

مُسابَقَة = م، ا، ة + سَبَقَ

حروف زائد | حروف اصلی

Gemini Notebook

X-ray Word Laboratory

کالبدشکافی کلمات: تفکیک ریشه از اضافات

مَعْلُومَاتَ

حروف زائد:
مـ ، و ، ا ، ت

حروف اصلی:
ع ، ل ، م

صَادِقٌ

حروف زائد:
ا

حروف اصلی:
ص ، د ، ق

مَنَصُورُ

حروف زائد:
مـ ، و

حروف اصلی:
ن ، ص ، ر

محمد نانکلی - دبیر عربی شهرستان تویسرکان | کانال آموزشی زنگ عربی: https://eitaa.com/arabi_c

Gemini Notebook

گام سوم: ماشین ساخت وزن کلمه (فرمول طلایی)

Gemini Notebook

در آزمایشگاه: محاسبه عملی وزن کلمات

Calculation Matrices

حَ	ا	مِ	د
ف	ا	عِ	ل

فاعِل

مُ	حَ	سِ	ن
مُ	ف	عِ	ل

مُفْعِل

مَ	نَ	ص	و	ر
مَ	ف	ع	و	ل

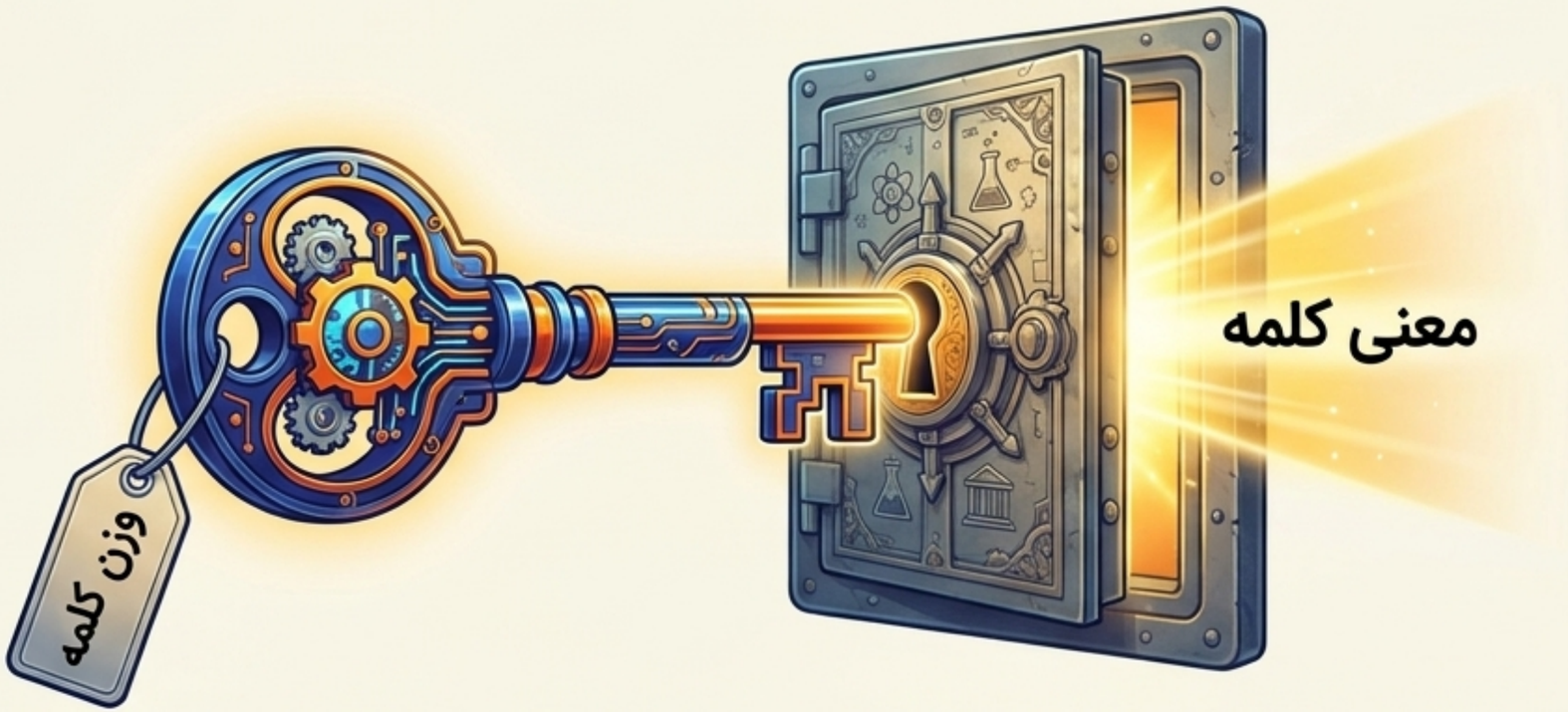
مَفعول

مُ	نَ	تَ	ظِ	ر
مُ	ف	ت	عِ	ل

مُفْتَعِل

Gemini Notebook

گام چهارم: جادوی وزن‌ها (فایده این کار چیست؟)

دانستن وزن کلمات یک قدرت ویژه به شما می‌دهد: توانایی حدس زدن معنی!

هر وزن در زبان عربی، یک قالب معنایی خاص دارد. وقتی کلمه‌ای در آن قالب قرار می‌گیرد، معنای آن قالب را به خود می‌گیرد.

در ادامه، با دو قالب (وزن) بسیار مهم و پرکاربرد آشنا می‌شویم...

Gemini Notebook

پروفایل وزن: «فاعِل» (The Doer)

کلمه (ریشه و معنی)	کلمه بر وزن «فاعِل»	معنی نهایی
فَتَحَ (باز کرد)	فاتِح	کسی که باز می‌کند، باز کننده
صَنَعَ (ساخت)	صانِع	کسی که می‌سازد، سازنده
سَمِعَ (شنید)	سامِع	کسی که می‌شنود، شنونده
رَفَعَ (بالا برد)	رافِع	کسی که بالا می‌برد، بالا برنده
نَصَرَ (یاری کرد)	ناصِر	کسی که یاری می‌کند، یاری کننده

مفهوم: انجام دهنده کار

(کسی که کاری را انجام می‌دهد)

محمد نانکلی - دبیر عربی شهرستان تویسرکان | کانال آموزشی زنگ عربی: https://eitaa.com/arabi_c

Gemini Notebook

پروفایل وزن: «مَفْعول» (The Receiver)

	کلمه (ریشه و معنی)	کلمه بر وزن «مَفْعول»	معنی نهایی
1	فَتَحَ (باز کرد)	مَفتوح	باز شده
2	صَنَعَ (ساخت)	مَصنوع	ساخته شده
3	نَصَرَ (یاری داد)	مَنصور	یاری شده
4	جَمَعَ (جمع کرد)	مَجموع	جمع شده

مفهوم: کار بر روی آن انجام شده

Gemini Notebook

ماتریس طلایی مقایسه (آزمایشگاه در یک نگاه)

ریشه	وزن فَاعِل	وزن مَفْعول
خَلَقَ (آفرید)	خالِقَ (آفریننده)	مَخْلُوقٌ (آفریده شده)
عَبَدَ (پرستید)	عابِد (پرستنده)	مَعْبُود (پرستیده شده)
غَفَرَ (آمرزید)	غافِر (آمرزنده)	مَغْفُور (آمرزیده شده)
رَزَقَ (روزی داد)	رازِق (روزی دهنده)	مَرزُوقٌ (روزی داده شده)
کَتَبَ (نوشت)	کاتِبِ (نویسنده)	مَکْتُوبِ (نوشته شده)
حَفِظَ (حفظ کرد)	حافِظَ (حفظ کننده)	مَحفوظٌ (حفظ شده)

Gemini Notebook

ماموریت انجام شد! شما اکنون یک معمار کلمات هستید.

با تسلط بر این ۴ گام، اکنون می‌توانید ریشه، وزن و معنای هزاران کلمه عربی را به راحتی رمزگشایی کنید.

برای دریافت جزوات، ویدیوهای آموزشی و ترفندهای بیشتر، به **آزمایشگاه بزرگ** ما بپیوندید:

مدرس: محمد نانکلی (دبیر عربی شهرستان تویسرکان)

↙ کانال آموزشی زنگ عربی در ایتا:

https://eitaa.com/arabi_c

Gemini Notebook